

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ, МЕНЕДЖМЕНТУ І ЛОГІСТИКИ

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ з
дисципліни «Основи наукових досліджень»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності

Галузь знань 07 Управління та адміністрування Спеціальність: 073

Менеджмент

Індекси: НБ-7-073-2/21-3.2;

НБ-7-073-2 з/21-3.2.

(шифр та назва напрямку підготовки)

Розроблені к.е.н., доц. Білявським В.М.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.
викладача)

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту
ЗЕДП

Протокол № 7 від «08» квітня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ Кириленко О.В.

СМЯ НАУ ПСЗ 19.06-01-2021
СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

Практичне ситуаційне завдання №1

Обґрунтувати актуальність, перспективність, новизну та ефективність теми власного наукового дослідження.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають:

- в обґрунтуванні важливості дослідження для вирішення певних теоретичних та практичних проблем, тобто значущості обраної тематики для потреб науки та суб'єктів господарювання;
- у визначенні напрямів, які потребують удосконалення та подальшого розвитку, тобто не знайшли повного вирішення в сучасній теорії та практиці управлінської діяльності;
- в обґрунтуванні методичних положень, рекомендацій, які будуть відрізнятися певним рівнем наукової новизни, подані в науковій роботі та доведені до рівня практичного використання;
- в обґрунтуванні конкретних критеріїв збільшення результативності управління за рахунок упровадження методичних положень у практичну діяльність суб'єктів господарювання.

Джерело: [1, с.6].

Творчо-пізнавальне завдання №1

1. Як Ви вважаєте, чи легко буде захистити дипломну роботу на тему: «Трудове виховання школярів»? Чому? Яка низка питань виникає? а) чи включає тема аналіз історії трудового виховання?
б) про який віковий етап розвитку дітей йде мова?
в) трудове виховання буде розглядатися у процесі навчання чи позаурочній діяльності?
г) на які особистісні якості буде акцентоване трудове виховання тощо. 2. Поясніть різницю між поняттями: науковий напрям, проблема, тема. 3. Опишіть види науково-дослідної роботи студентів. Що Ви можете запропонувати для покращення цієї роботи?
4. Чому Вам слід дивитися на власний проект не як на роботу дослідника одиночки, а як на бесіду з тими людьми, які будуть читати Вашу роботу?
5. На які питання слід відповісти при виборі теми?
6. Структура дослідження, її значення, які елементи до неї входять?
7. Особливості оформлення титульного листа.

Джерело: [2, с.31].

Практичне ситуаційне завдання 2

Здійснити аналіз існуючих у літературі визначень відповідних понять за темою дослідження з посиланням на джерела інформації та виокремленням специфічних ознак поняття.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання передбачають представлення результатів його виконання у вигляді

табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз визначень поняття

№ пор.	Автори	№ джерела (посилання)	Визначення	Характеристика

Джерело: [1, с.7].

Творчо-пізнавальне завдання №2

1. Визначте, про які компоненти дослідження (база, об'єкт, предмет) йде мова у наступних фрагментах:
 - колектив співробітників Центру служби зайнятості та їх клієнти...;
 - процес становлення центру реабілітації на базі гуманітарного університету з профільним навчанням;
 - психолого-педагогічні умови комплексної реабілітації хронічно хворих дітей в оздоровчо-освітньому центрі;
 - залежність між стилем спілкування соціального працівника з клієнтом і ефективністю адаптаційного процесу.
2. Виділіть можливий предмет (або предмети), вивчаючи наступні дослідні теми:
 - використання нових інформаційних технологій в соціалізації підлітків;
 - формування гуманізму як елемент підготовки майбутнього соціального робітника.
3. Якою може бути сформульована тема і об'єкт дослідження, у яких виділено наступний предмет:
 - - соціально-психологічна адаптація дітей-сиріт в умовах дитячих будинків сімейного типу.
4. Які Ви знаєте варіанти визначення об'єкта і предмета дослідження? Наведіть приклади.
5. Розкрийте вимоги до гіпотез. Наведіть приклади гіпотез і прокоментуйте їх.
6. Розробіть завдання («дерево цілей») до теми «Формування тендерної культури майбутніх соціальних працівників в умовах професійної підготовки».
7. Які помилки зустрічаються найчастіше при розкритті наукової новизни?
8. На чому слід акцентувати увагу при розкритті практичної значимості дослідження?
9. Чи згодні Ви з такими висловлюваннями: «Мета виправдовує засоби»,

«Мета виправдовує зміст і засоби діяльності», «Велика енергія народжується лише для великої мети», «Хто ставить перед собою великі задачі, той знаходить і засоби для їх реалізації».

10. Спробуйте вибудувати «дерево цілей» для дослідження із соціальної роботи на тему: «Виховання гуманності у майбутніх соціальних працівників в умовах ВНЗ».
11. Які дієслова слід використовувати при формулюванні завдань дослідження?
12. Підготуйте титульний аркуш вашого наукового дослідження.

Джерело: [2, с.71].

Практичне ситуаційне завдання 3

Скласти бібліографію за темою власного наукового дослідження. Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають у використанні сучасних стандартів щодо оформлення списку літературних джерел.

Джерело: [1, с.8].

Творчо-пізнавальне завдання №3

1. Користуючись відомостями будь якого розділу навчального посібника, складіть список інформаційних видань (вторинних документів), що здатні забезпечити повномасштабний бібліографічний пошук джерел інформації до Вашого наукового дослідження (курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської робіт).
2. Відвідайте наукову універсальну бібліотеку з метою поповнення робочої картотеки до Вашого наукового дослідження, скориставшись для цього всіма складовими частинами довідково-бібліографічного апарату.
3. За допомогою інформаційних видань Книжкової палати України (книжкового літопису, літопису журнальних статей) складіть список літератури з теми Вашої бакалаврської (дипломної, магістерської) роботи, яка була видана в Україні протягом останніх трьох років.
4. Складіть анотацію та реферат на Вашу наукову роботу (курсову, бакалаврську, дипломну чи магістерську).
5. Скориставшись інформаційною послугою «Віртуальна бібліографічна довідка», оформіть запит на розробку списку літератури до Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської роботи.
6. Здійсніть бібліографічний пошук джерел (рефератів) із теми Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської робіт в електронній реферативній базі даних «Україніка наукова» (<http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html>) та пошук авторефератів дисертацій в Електронному каталозі наукової літератури за адресою: <http://search.ukrlibrary.org/cgi-bin/search.pl>.
7. Проаналізуйте електронні інформаційні ресурси Інтернет в галузі соціальної роботи. Складіть список назв таких ресурсів із наведенням

режиму доступу до них.

8. Перевірте список використаних джерел до Вашої курсової, бакалаврської, дипломної чи магістерської роботи на предмет відповідності вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

Джерело: [2, с.102].

Практичне ситуаційне завдання 4

Визначити мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання полягають у такому.

Мета дослідження розглядається як досягнення основного результату. В зв'язку з цим метою наукової роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретичних і методичних положень і підходів, методичного забезпечення, науково-практичних рекомендацій з певної проблеми відповідно обраної теми дослідження.

Завдання дослідження, що спрямовані на досягнення означеної мети, повинні формулюватись з використанням таких базових слів: уточнити, проаналізувати, узагальнити, сформулювати, обґрунтувати, виявити, визначити, виділити, удосконалити, розробити.

Об'єкт дослідження доцільно визначати як певне явище або процес (тобто «на чому» проводиться дослідження).

Предмет – це методична характеристика об'єкта (тобто «про що саме» дослідження). Тому предметом можуть бути теоретичні та методичні положення і підходи, методи і рекомендації, практичні положення, методичне забезпечення щодо вирішення певного питання значеного в темі наукової роботи.

Джерело: [1, с.9].

Практичне ситуаційне завдання 5

Представити структурно-логічну схему основних елементів наукової роботи: завдань, змісту, наукових результатів, публікацій, а також встановити залежність між висновками і завданнями.

Загальні *методичні рекомендації* щодо виконання даного практичного завдання передбачають ґрунтування на результатах виконання попередніх практичних завдань.

Джерело: [1, с.9-10].

Творчо-пізнавальне завдання №4

1. Поясніть різницю між висловлюваннями «методологія наукового пізнання» та «методи наукового пізнання».
2. Обґрунтуйте, чому у назві першого розділу вашого дослідження використовується поняття методологічні (теоретичні, методичні) основи

- дослідження.
3. Які підходи і чому застосовані у вашому дослідженні. Доведіть необхідність їх використання.
 4. Соціальна робота як наука – це система знань...
 5. Об'єктом наукового дослідження в соціальній роботі є, які існують незалежно від нашої свідомості, відбираються відповідно до мети дослідження.
 6. Метод моделювання застосовується тоді, коли ...
 7. Подайте у вигляді системи, явище, яке Ви досліджуєте.
 8. Використовуючи метод ідеалізації, розробіть модель явища, яке досліджується (створіть ідеальний об'єкт, ідеальні умови та ін.).
 9. Порівняйте створенні Вами ідеальний об'єкт із соціальною, педагогічною, психологічною дійсністю.
 10. Підберіть засоби фіксації результатів спостереження у Вашому дослідженні.
 11. Розробіть умови, які сприятимуть результативності застосування бесіди як методу дослідження.
 12. Розробіть анкету для дослідження Вашої теми, дотримуючись психолого-педагогічних принципів у послідовності подачі запитань.
 13. Використовуючи праксометричний метод проаналізуйте продукти діяльності, які будуть використані у науковому дослідженні.

Джерело: [2, с.135].

Практичне ситуаційне завдання 6

Згідно з темою навчально-дослідного завдання необхідно підготувати наукову статтю за певною науково та практично значущою проблемою.

Загальні методичні рекомендації щодо виконання практичного завдання передбачають написання таких логічних взаємопов'язаних розділів, а саме: 1. Анотація (не менше 25 слів) українською, російською, англійською мовами.

2. Ключові слова (до 10 слів) мовою статті.
3. Вступ (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з останніми дослідженнями та публікаціями, а також з важливими науковими та практичними завданнями з обов'язковими посиланнями в тексті на літературні джерела, що використовуються. Автор має виділити із загальної проблеми ту її частину, яку він досліджує, та показати її актуальність).
4. Постановка завдання (формулювання цілей і методів дослідження проблеми, що розглядається).
5. 5. Результати (виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів).
6. Висновки (наукова новизна, теоретичне та практичне значення дослідження, соціально-економічний ефект від упровадження отриманих результатів, перспективи подальших наукових розробок у даному напрямі).
7. Література (перелік використаних джерел).

Джерело: [1, с.10].

Творчо-пізнавальне завдання №6

1. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації психолого-педагогічного експерименту, як історико-теоретичний аналіз явища.
2. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації, як планування програми експерименту.
3. Обґрунтуйте необхідність такого етапу організації, як розробка критеріїв, показників та рівнів явища, що вивчається.
4. Розробіть, відповідно до обраних критеріїв, явища, показники яких вивчаєте.
5. Розробіть, відповідно до показників, їх рівні.
6. Уявимо, що ви вивчаєте психічний розвиток клієнтів і у вашому експерименті взяло участь 40 осіб в одній групі, з яких 8 показало високий рівень, 12 – середній і 20 – низький; і 25 осіб у другій групі, з яких високий рівень показало 4 особи, середній – 12 і низький – 9. Подайте отримані результати у вигляді таблиці й зробіть порівняльний аналіз.
7. Маючи рівні сформованості критеріїв явища чи процесу, що вивчається, подайте у вигляді таблиці їх сформованість і поясніть, яким чином було отримано кінцеві результати.
8. Проаналізуйте основні етапи організації та проведення діагностуючого експерименту в соціальній роботі.
9. Проаналізуйте основні етапи організації та проведення формувального експерименту в соціальній роботі.
10. Розробіть показники до наступних критеріїв: соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціалізація та ін.
11. Зробіть порівняльний аналіз даних діагностуючого і формувального експериментів.
12. Формалізуйте проблему вашого дослідження.
13. Доведіть доцільність оформлення результатів експерименту тими чи іншими засобами.

Джерело: [2, с.155].

Індивідуальне ситуаційне завдання 7

Індивідуальне завдання є однією з форм організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Метою виконання індивідуального завдання є закріплення, поглиблення та розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни, розвиток умінь самостійної роботи з літературними джерелами.

Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до

вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявність елементів творчості. У процесі виконання індивідуального завдання, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні науково-прикладні задачі.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру. Індивідуальне завдання виконується студентом самостійно під керівництвом викладача і здається наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни передбачає виконання навчально-дослідної роботи.

Джерело: [1, с.10-11].

Творчо-пізнавальне завдання №8.1

1. Спробуйте сформулювати об'єкт і предмет у наступних темах соціологічних досліджень:
 - «Реформа освіти в Україні, якою вона повинна бути?»;
 - «Соціальні проблеми нашого міста і шляхи їх подолання»; - «Соціальний портрет «типового» миколаївця».
2. Спробуйте сформулювати робочі гіпотези до наступних проблем:
 - «Головні проблеми соціалізації підлітків»;
 - «Проблеми вільного часу студентів»;
 - «Основні причини, що підштовхують молодь до протиправних дій».
3. Спробуйте скласти преамбулу до опитувального листа за наступними темами:
 - «Задоволеність рівнем охорони здоров'я громадян нашого міста»; - «Етнічні стереотипи в сучасному багатонаціональному суспільстві»;
 - «Соціальна дискримінація жінок, чи існує вона в сучасному суспільстві?».
4. Спробуйте скласти приблизний макет опитувального листа на задану тему, використовуючи такі типи запитань: відкриті, закриті, напівзакриті, фільтруючі, дихотомічні, контрольні, пастки, шкальні.
 - «Моє здоров'я. Як його зберегти?»;
 - «Громадянський шлюб. Чи є потреба закріплювати його законодавчо?»;
 - «Ваше ставлення до шлюбного контракту».
5. Спробуйте скласти програму соціологічного дослідження на тему: - «Соціальний портрет сучасного українського студента».

Джерело: [2, с.189].

Творчо-пізнавальне завдання №8.2

1. Підберіть наукову статтю у журналі, де простежується ґрунтовна аргументація.
2. Підберіть наукову статтю, де присутні елементи аргументації (ствердження, довід, підстави, факти).
3. Підготуйте план побудови аргументації вашого дослідження. 4. Подайте матеріал будь-якої частини вашого дослідження у вигляді таблиці, графіка чи діаграми.
5. Підготуйте альтернативи до Вашої аргументації.
6. Підготуйте відповіді на альтернативні аргументації.
7. Наведіть прийоми перевірки надійності Вашої підстави.
8. Підготуйте основу Вашої дослідницької аргументації.
9. Підберіть альтернативи до Вашої аргументації.

Джерело: [2, с.214].

Література:

1. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» денної форми навчання / укл. О.М. Ястремська, Д.О. Ріпка. – Х. : Вид. Харків. нац. екон. ун-ту, 2013. – 32с.
2. Основи наукових досліджень у соціальній роботі : навч. посіб. / М.М. Букач, Т.С. Попова, Н.В. Клименюк; за ред. М.М. Букача. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 284с.